

Luomu 2.0 -ohjelma ja toimeenpano

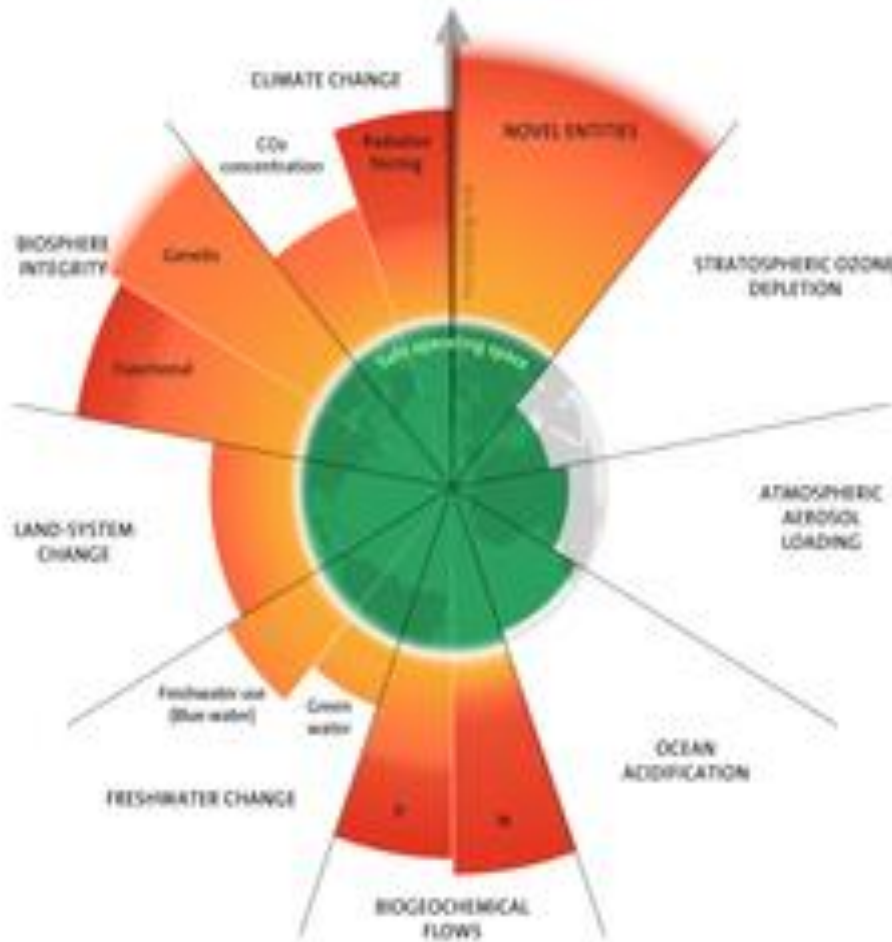
9.11.2023

Auli Väänänen, maa- ja metsätalousministeriö

Kansainväliset kestävyystavoitteet ruuantuotannolle

- Suomi on sitoutunut YK:ssa sovittuun Kestävän kehityksen globaaliin toimintaohjelmaan, Agenda 2030.
- EU:n kestävä ruokajärjestelmän tavoitteena on luoda terveyttä edistävä, reilu ja kestävä ruokajärjestelmä alkutuotannosta ruokapöytään kestävillä ruuantuotantomenetelmillä ja ruokaympäristöillä sekä puolittamalla ruokahävikki vuoteen 2030 mennessä.
- Euroopan komission Vihreän kehityksen ohjelma sekä Pelloilta pöytään- ja Biodiversiteettistrategiat nostavat luomun keskeiseksi tekijäksi kestävä maatalous- ja ruuantuotannon kehittämisessä.

Maapallon rajat tulleet vastaan – jo kuusi yhdeksästä planetaarisesta rajasta ylitetty.

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/70021059/tutkimus-maapallon-rajat-tulleet-vastaan-jo-kuusi-yhdeksasta-planetaarisesta-rajasta-ylitetty?publisherId=37936456&lang=fi>

Luomu 2.0 – Suomen kansallinen luomuohjelma

- **Luomun kulutuskysyntä kasvaa – luomun markkinaosuus viiteen prosenttiin 2030.**
- Ammattikeittiöiden luomun käytön lisääminen. Luomun käyttötavoite julkisissa keittiöissä 25 % 2030.
- **Luomuelintarvikkeiden jalostusaste nousee. Luomukysynnän kasvu on suoraan riippuvainen elintarvikkeiden jalostusasteen nostamisesta ja uusien tuotteiden saattamisesta markkinoille.**
- Suomesta merkittävä luomutuotteiden viejämaa. Kehitettävä markkinoille soveltuvia tuotteita.
- **Tuotannon lisääminen. Tuotannon vastattava kysyntään tuottamalla riittävästi luomutuotteita.**
- Luomukeruualueen kasvattaminen. Suomalaisille luonnontuotteille on kysyntää ja mahdollisuuksia etenkin vientimarkkinoilla.
- **Luomuosaamisen ja tiedon lisääminen. Luomuinstituutin tutkimus sekä AgriHub.**
- Luomuvesiviljelyn käynnistäminen.
- **Lainsäädäntö ja valvonnan kehittäminen. Vuoden 2022 alusta EU:n ja kansalliset uudet luomusäädökset; Ruokaviraston uudet luomuvalvontaohjeet.**

Luomu 2.0 toimeenpanosuunnitelma

Luomualan ja satotasojen kasvattaminen, tuotannon lisääminen ja laadun parantaminen.

- Vuoteen 2030 mennessä luomutuotantoala 25 prosenttia koko peltoalasta, luomukeruuuala kaksikertaistunut noin 14 miljoonaan hehtaariin ja luomuvesiviljely aloitetaan.
- Julkisten ruokapalveluiden elintarvikehankinnoista luomun osuus 18 prosenttia vuoteen 2025 mennessä ja 25 prosenttia vuonna 2030.
- **Tutkimuksen, neuvonnan ja koulutuksen merkitys tavoitteiden saavuttamiseksi.**

1. Luomun kulutuskysyntä kasvaa

Tavoitteet – Vuonna 2025: 40% suomalaisista tunnistaa varmasti EU:n luomumerkin luomumerkiksi ja suomalaisista 35% on luomun aktiivikäyttäjiä – Vuonna 2030: luomun markkinaosuus on 5 % ja suomalaisista luomun aktiivikäyttäjiä on 40 %

- **Luomun kestävyysyötyjä selvennetään - Hyödyt esille ympäristövaikutusten vähentämisessä ja eläinten hyvinvoinnissa - Luomusta on tarjolla objektiivista ja luotettavaa tietoa riittävän selkeässä muodossa**
  - Tuotetaan synteesiraportteja ja tiedeviestintää
  - **Luomuinstituutti tuottaa kaikille avoimen Luomu MOOC -kurssin (laajuus 2 op) osaksi Helsingin yliopiston opetustarjontaa.**
- Luomun kehittäminen matkailupalveluissa

2. Ammattikeittiöiden luomun käytön lisääminen

Tavoitteet: Julkisten ruokapalveluiden elintarvikehankinnoista luomun osuus 18 prosenttia vuoteen 2025 mennessä ja 25 prosenttia vuonna 2030.

Lisäksi 60 % EU-koulujakelutuetusta maidosta luomua ja 25 % koulujakelutuetusta hedelmistä ja vihanneksista luomua vuoteen 2025 mennessä.

- **Luomu lisäarvo ja ekologiset hyödyt näkyviin**
- **Vuoropuhelun lisääminen koko ketjun kesken kotimaisen luomualkutuotannon ja -tuotteiden kehittämiseksi ammattikeittiöiden ja ruokapalveluiden tarpeisiin**
  - Sopivat pakkauskoot ja tuotteiden valmistusprosessien kestävyys, reseptiikka, hankintatavat ja –sykli
- **Tukkujen luomuvalikoiman lisääminen, tiedotusta tarjonnasta parannettava**
- Luomun osuuden lisääminen kouluruokailussa mm. koulumaito- ja hedelmätukea hyödyntämällä
- Portaat luomuun - vaikuttavuus ja mahdolliset kehittämiskohteet selvitetään

3. Luomuelintarvikkeiden valikoima kasvaa ja jalostusaste nousee

- Luomu nähdään tulevaisuuden alana, sopimustuotantoa lisätään
- Elintarviketeollisuudelle tietoa luomumarkkinoista
- Luomuelintarvikkeiden täydentämisen kartoitus, esim. D-vitamiinointi
- Luomu mukaan vahvemmin elintarvikealan koulutukseen ja neuvontaan.
  - **Luomuoopetuksesta tehtävän laajan selvityksen avulla saadaan tietoa olemassa olevasta koulutuksesta ja tätä tietoa voivat jatkossa hyödyntää opetuksen tarjoajat.**
- Tarvitaan lisää tutkimusrahoitusta
- Sivuvirtojen hyödyntäminen, esim. kosmetiikkateollisuus.

4. Suomesta merkittävä luomutuotteiden viejämaa

- Tavoite: Luomuviennin kaksinkertaistaminen
- Yrityksille lisää kannusteita, mutta myös yritysten omaa panostusta tarvitaan erityisesti tuotekehitykseen
- Lisää markkinatutkimusta, ryhmähankkeita, ostajatilaisuuksia jne.
- Benchmarkkaus isojen viejämaiden käytännöistä ja merkintävaatimuksista
- Luomuelintarvikeviennin edistämiprojekti.

5. Luomutuotannon lisääminen

Tavoitteena vuoteen 2030 mennessä luomutuotantoalaa 25 prosenttia koko peltoalasta.

- Raaka-aineita kysyntää vastaavasti
- Hehtaarisatojen ja viljelyvarmuuden kasvattaminen
- Viljelytapojen kehittäminen, viljelijöiden osaamisen ja yhteistyön lisääminen koulutuksen ja neuvonnan keinoin
- Erikoiskasvien viljelyyn kannustaminen
- Mehiläistalouden kasvattaminen
- Avomaan vihannesten ja kasvihuoneviljelyn pullonkaulojen selvittäminen (kasvualustat)
- Luomusiementen tuotannon kehittäminen

6. Luomukeruuotannon kasvattaminen

Tavoite: Luomukeruuuala kaksikertaistunut noin 14 miljoonaan hehtaariin (isot metsänomistajat)

- Digitaalisen metsätietojärjestelmän luominen
- Luomukelpoisten tuotantopanosten kehittäminen
- Luomukeruuutilastoinnin kehittäminen
- Yritysten yhteenliittyminen, vrt. markkinaorganisaatiot

7. Luomuvesiviljelyn käynnistäminen

- Selvitettävä lainsäädännön pullonkaulat
- Tanskalaisten ja irlantilaisten benchmarkkaus
- Markkinatutkimus
- Laaditaan taloudellinen selvitys luomukalantuotannon mahdollistamiseksi

8. Luomuosaaamisen ja tiedon lisääminen

- Perustiedot luomusta toisen asteen ammatillisen opetuksen ja korkeakoulujen opetussuunnitelmiin (maa- ja puutarhatalouden, kalatalouden ja keruutuotannon opetus ja elintarvikkeiden jatkojalostus)
  - **Luomupetuksen nykytilaa ja koulutuksen kehittämistarpeita koskeva selvitys**
- Maatalous- ja opetushallinnon välisen yhteistyön lisääminen
- Luomututkimustulokset nopeasti tilojen ja yritysten käyttöön
  - Luomuinstituutti luomututkimustiedon tuottajana; tiedeviestinä ja neuvonta
  - Agrihubi-osaamiskeskus; maatilojen ja koko ketjun luomuosaaamisen kehittäminen.

9. Lainsäädäntö ja valvonnan kehittäminen

- Kehittäminen valvonnan järjestämisessä ja laadunvarmistamisessa
- Valvonnan sähköisten menetelmien kehittäminen
- Selvitetään ryhmäsertifioinnin mahdollisuuksia yhteismetsän/osuuskunnan kanssa prosessin ajankäytön ja kustannusten selvittämiseksi, tavoitteena muodostaa toimivia luomukeruukokonaisuuksia ja selvittää ryhmäsertifioinnin kustannukset ja prosessin etenemismalli.

Luomun vahvuudet

- Luomutuotanto ei ole riippuvaista kemiallisista lannoitteista tai torjunta-aineista, mikä parantaa ympäristön tilaa.
- Luomutuotantoa on mahdollista tehostaa satotasojä nostamalla, mikä parantaa kannattavuutta ja pienentää entisestään ympäristövaikutuksia.
- Luomuosaamisen kehittäminen hyödyttää laajemmin koko suomalaista ruokaketjua, mm. kestävät viljelymenetelmät, huoltovarmuus.
- **Luomutuotannon vahvistaminen edellyttää osaamisen lisäämistä koko ketjussa pellolta pöytään. Tavoitteisiin päästään tutkimukseen, neuvontaan ja koulutukseen panostamalla ja näiden keskinäisellä yhteistyöllä.**

Miten luomuosaamista tulisi kehittää?

LUOMUTETAAN
RUOKAPALVELUT

KIITOS

Auli Väänänen

Maa- ja metsätalousministeriö

Ruokaosasto

Auli.vaananen@gov.fi

